

Tiltrengt reform?

*Av Yngvar B. Steinholt
Filolog, UiB, Bergen.*

Det lite kjente Ryssdalutvalget har nå lagt fram forslag til reform av et 'ineffektivt og ulønnsomt' universitets- og høyskolesystem. Utvalget presenterer et knippe av løsninger med en sikker fokus på demokratiets og fellesskapet 'beste'. Forslaget kan oppsummeres i fire punkter:

1. Verdier er noe som kun skal måles i kroner og øre.
2. Storkonsernet representerer den eneste ønskelige organisasjonsform.
3. Styret i en virksomhet skal ikke velges demokratisk.
4. Demokrati er et biprodukt som skapes når all makt forvaltes av private interesser i fri konkurranse.

Til tross for den iver Regjeringen har lagt for dagen i å reformere universiteter og høyskoler, forkrøples stadig andre områder av fortidige organisasjonsstrukturer og unødige byråkrati. Den norske kirke er et slående eksempel på dette. La meg derfor her få foreslå en kirkereform i full overensstemmelse med Ryssdalsutvalgets innstilling til omorganisering av høyere utdanning.

Det er ingen hemmelighet at det står dårlig til med effektiviteten og lønnsomheten i Den Norske Kirke. En av årsakene er åpenbart å finne i ledelsesstrukturen. Dagens biskoper mangler rett og slett grunnleggende kompetanse innen økonomi og markesføring. Man grusser uvilkårlig ved tanken på hvordan Norge ville bli dersom noen med lignende utdanningsmessig bakgrunn fikk som oppgave å lede landet. Det bør snarest åpnes for at profesjonelle ledere fra næringslivet kan innsettes i biskopenes sted. Dette bør skje i form av regjeringsoppnevnte, selvsupplerende bispedømmer med myndighet til å utnevne menighetsrådsformenn.

For å møte den frie konkurransen om kvalifiserte ledere og gjøre Kirken til en attraktiv bedrift, bør all kollekt for fremtiden gå til å sikre opsjonsavtaler og fallskjerner til den øverste ledelse. I det hele tatt kreves et oppgjør med veldedighetstankegangen. Er kanskje ikke, som John Ashcroft sier, altruismen den største trussel mot demokratiet? Gebyrer for sakramenter kan med fordel innføres, gjerne i ulike prisklasser. Kirken bør bli i stand til bedre å betjene et segregert og mangfoldig marked, og til å samarbeide med andre konserner. Eksempelvis kunne nattverden besørges av profesjonelle cateringbyråer.

I tråd med internasjonale avtaler som GATS (General Agreement on Trade in Services - merk at 'service' også betyr 'gudstjeneste') bør Den norske kirke også gjøres om til aksjeselskap og børsnøteres. Dette vil skjerpe kravet til konkurransedyktighet og åpne for utenlandske investeringer. I siste instans kommer det også kirkegjengerne til gode. I vår senmoderne tid spiller det tross alt forsvinnende liten rolle om Kirken A/S formelt eies av protestanter, katolikker eller scientologer.

Regjeringen bør nå smi mens hjernene er varme. Vi kan først puste lettet ut når hele Norge er demokratisert og modernisert i tråd den hellige økonomiske fundamentalismen.